Pamɛbhamɛ

"Nimlʊʊ : 42 -Kwɛ 2014 "Su –bha 'sëëdhɛ -mü "*Gwɛɛtaawo*

Journal mensuel en langue Dan (Yacouba)
pamɛbhamɛ=le réveilleur

WƆN -TAƆNG -MA 'GÜ 'SËËDHƐ

Dhiang -wo -tiaandhe

'Sëëdhɛ ya –bɛn zë -gɛn.

Kwuɪmɛnu, =danwo pö -mɛ -nu "pɛpɛ, kwa dë -nu –wa –pö =dhɛ -wo mɛ -dɔ mɛ -dewo =në- -bha.

Mɛ 'dhö waa- -a –wo 'ö- pö. 'yö mɛ 'dhɛ 'kö- -de "dhia 'dhö -a –de 'gü kö -a -dewo "dhia –yö -ma –a 'gü 'pö. –yö yi "piü 'yi- pö ka –dhɛ =dhɛ kwa –dewo –dhɔ -yö kwa kë =dedewo =dhɛ -kɔ 'ö kwa –de –dhɔ 'dhö kwa –kë 'ka bha- 'dhö. 'pë 'ö- -dhɔ 'dhö mɛ -kë, 'yö mɛ -ya =bhlëë -ya, 'yö mɛ - "kpadhɪ bho- -bha. 'Kwa- pö "dhü kö kwa- -pö =dhɛ kö 'bhii kë dɔ ü -de -wo -gɔ "gbɪ- kö- =bhlëë -yö kë- -bha, "tüng 'bha -yö -dho -wo 'ö -kë =dhɛng -pë 'ka, 'ö go "sɛ -bha. =Ya 'go mü, bhi 'ö 'ü dɔ ü -de -wo -ya -dhɛ 'ka bha, ü këyɔɔ -ta 'kun. Nu -a -dhɛ.

=Ya 'go mü, -a -dhɛ -ya -bha kö bhi 'ö 'ü 'sëëdhɛ ya -a -wo pö sië bha, 'ü kë =dhɛ "klʊʊsëmɛ do 'ö -kë -a 'dhö. 'Mɛ bha 'yö -kpan mɛ do -bha ziaan -ta kö 'wɔn yaa kë -mɛ -nu -waa -gi, 'yö dho- 'ka 'yö 'wo- "dhɛ -kë, 'yö -kë "klüüklü. =Ya kë =dhɛ "klʊʊsëmɛ 'kö bha 'yii kë nu 'nu 'mɛ bha- -dhɛ, -mëwɔn 'ö gun yöö- "dhiü =slɔɔ ? 'Mɛ 'ö 'wo- -gi bha -yö -mɔɔ -bha 'nu 'ö ga. Kë =dhɛ "klʊʊsëmɛ bha- 'dhö.

=Ya kë =dhɛ 'wɔn 'bha 'dhö ü -gɔ kö 'ü- pö yi -dhɛ 'ö -gban kwaa- =Danwo "sɛ 'gü -wɔn -bha, yii- 'drɛɛsü –yö 'sëëdhɛ ya- -gen –gɔ.

Kwaa- =danwo "sëëdhɛ -bɛn zë -kɔ -dɛɛ 'ö yöö nu

La nouvelle orthographe Dan qui apparaitra très bientôt

=danwo ''sëëdhɛ -bɛn zë -kɔ -dɛɛ -gɛn –mü -më 'ka?

Kwaa- Danwo pö 'sëëdhɛ -dee -nu 'ö 'wo kë sië bha, -wo 'dho –nu =gbaa 'go "gblʊʊ.

-a –gɛn –mü =dhɛ =danwopö -mɛ -nu "pɛpɛ ka- 'wɔn –dɔ 'kpakpadhö =dhɛ kaa- =wodhokɔ zii 'ö ya, -yö -së "kɛɛ -yö =dawo –wo pö -sü -gbɔɔ kwa –ta. Yö =në- -wɔn 'gü 'yö "kwi –nu waa =danwopö -mɛ -nu 'wo –kë kaa 'në -nu 'ka 'wo –dɛga 'wɔn bha- 'gü "sɛnngdhö 'yoo- pö =dhɛ, -yö -dho kë -së kö =danwo "sëëdhɛ -bɛn zë -kɔ waa- -wodho –kɔ 'nu –wo 'go "gblʊʊ kë "dhü kö kwaa- =danwo "sëëdhɛ -wopö -kɔ -dhi. –yö "dhü =dedewo =dhɛ 'pë 'ö mɛ =yaa- 'gü dɔ -a –bho "gblʊʊ -dhɛ -yö "gbɪ-, "kɛɛ kwa dë -nu –wa –pö =dhɛ 'pë 'ö =dhi mɛ -dhɛ -a kë -dhɛ 'yaa =gbaɔn.

-wodhokɔ -nu	-a -bɛn zë -kɔ zii	-a -bɛn zë -kɔ -dɛɛ	’’ kwi -wo
très haut	“kaa	káá̋	gale
	“gban	gbá̋n	jambe
haut	‘kaa	káá	vous (série négative du présent)
moyen	kaa	kaa (kāā)	vous (série prospective)
	gban	gban (gbān)	aile
bas	=kaa	kàà	gratter (dans la construction conjointe)
	=gban	gbàn	plafond
très bas	-kaa	kà̏à̏	roseau
	-gban	gbà̏n	enfoncer
-wodhokɔ klʋʋngdhɛ			
haut-tombant	‘gban-	gbâ̰	vacarme
	‘ya-	yâ	mauvais
très haut-tombant	tiitidhe	tīītïdhɛ̃	extrêmement noir
	ziizidhe	zīīzïdhɛ̃	extrêmement ancien
moyen-tombant	din-	din	faim

Les voyelles

2.1. L’utilisation des trémas pour les voyelles postérieures non-arrondies (ü, ö, ë, ʋ) est un obstacle pour la notation tonale par les signes diacritiques. Il est proposé de désigner les voyelles par des caractères de l’alphabet phonétique international (probablement, avec une adaptation).

2.2. Les voyelles « hauts-entrouvertes » *ɩ, ʋ, ʉ* (conditionnées par le ton très haut) – à éliminer ou à garder? Une marque du ton très haut sur *e, o, ö (ɤ)* indique sans équivoque que la voyelle se prononce come « haute-entrouverte », cf. *wɩ́* ‘parler’ – *wɛ̏* (dans la construction à l’aspect neutre), *pʋ́* ‘ouvrir’ – *pɔ̏* (dans la construction à l’aspect neutre).

2.3. Les voyelles basses (*ɛa, aɔ*) : leur désignation par des digraphes ne permet pas la distinction dans l’orthographe actuelle entre les voyelles longues et brèves. Il est vrai que ces voyelles sont le plus souvent longues (cf. *zɔ̀nzɔ̀ndhē* ‘très rouges’) ~~kpæ̋æ kà̰à̰~~ ~~**“Professeur Vydrine”**~~

-a -bɛn zë -kɔ zii	*ü*	*ö*	*ë*	*ɛa*	*aɔ*
-a -bɛn zë -kɔ -dɛɛ	*ɯ*	*ɤ*	*ʌ*	*æ*	*ɒ*

-a ‘bha –nu =nɛ :

-a -bɛn zë -kɔ zii	-a -bɛn zë -kɔ -dɛɛ	’’ kwi -wo
-sö	sɤ̏	corne
“slë	slʌ́	astuce
“blün	blʋ́n	porc-épic
bhɛadhɛ	bhæ̋æ̋ɗɛ̃	cou, gorge
daɔng	dà̰à̰ŋ	dimension
-zaɔndhe	zà̰à̰ndhē	rouge

-a -bɛn zë -kɔ zii	-a -bɛn zë -kɔ -dɛɛ	’’ kwi -wo
“bhang	bhá̋ŋ	clôture
bhang	bhāŋ	estrade
bhɛɛ”	bhɛ̋ɛ̋	prier
bhiëë	bhīʌʌ	blessure

-bhiëë	bhìʌʌ	rang
tang-	tāŋ̀	tambour d'aisselle

Kwaa =danwo "sëëdhɛ -wopö -kɔ 'wo- syllabaire -kë bha, -a -bɛn zë -kɔ -dɛɛ =nɛ

Dànwò sʌ́ʌdhɛ̃́ wò pɤ̄ kɔ̀̀

* * * * * *

-a -bɛn zë -kɔ zii	**-a -bɛn zë -kɔ -dɛɛ**
=sao' =ya nu "kpa 'ka -ee?	Sàó yà nū kpɑ́ ká ɛ̀e?
=Ii, =ya nu "kpa 'ka	Ìi, yà nū kpɑ́ ká
=ya "kpa –bhö -ee?	Yà kpɑ́ bhɤ̀ ɛ̀e?
=Ii =ya "kpa –bhö, =ya "ya –bhö	Ìi, yà kpɑ́ bhɤ̀, yà yɑ́ bhɤ̀
"kpa –bhö	kpɑ́ bhɤ̀
–bhö	bhɤ̀

<u>sʌ́ʌdhɛ̃́ wò pɤ̄ kɔ̀̀</u>

m waa **n** –ya -kɔ -dee =në 'ö ya: ***dh*** *=dhɛ mɛ -yö* ***dhʌ́n*** *('në)–bɛn zë "een zü =dhɛ* ***bhààn ("maa)***

	oiseau	riz	stupide	enfant	langue	jeune frère du mari
	-maa	*-mlü*	*"mɔɔmɔo*	*'në*	*'nɛɛ-*	*=nimlɔɔ*
La proposition	*bhààn*	*bhlʊ̀ʊ̀n*	*bhɔ̃ɔ̃nbhɔ̀ɔ̀n*	*dhʌ́n*	*dhɛ́ɛ̀n*	*dhìnbhlɔ́ɔ̀n*

"Gwʊ̈ng

« -A -kun "gbɪ- -mɛ =në 'ö- =trɔɔn =slɔɔ. »

'Ü -dewo -wɔn kë 'ö- wo ü -gɔ "gbɪ-, 'ö 'ü -sü -bha =dhɛ -tɔ gɔn zuë" -yö bhɔ po =gee -**Pamɛbhamɛ** -wo pö sië bha, ü -din 'ya 'dho yën-. -bha.

Ü zuë" -yö bhɔ -a -wo pö

Pë -Wlangda -sü

'Sëëdhɛ -be 'në -nu 'ö- -nu -yö "kpɛnngdhɛ 'yaa =gblɛɛn 'zü .'Sëëdhɛ 'në -nu 'ö 'wo "dhü bha –wo gbɛ =dedewo.

-kwa pë tapë ta –a –kɔ -ta kö -yö dhi.

Yesu -bha mɛ -nu =klang -kë -wo -nu.

'Sëëdhɛ 'ö -gban –dekunsë -sü -bha.

=Ya kë "dhü kö -ka ka baa -sië kö 'ka 'wëëga 'në 'bha -ya -ka -kɔ "sɔɔ kö -wa yö "kpɛnng yi 'ö- 'ka, 'ka 'to 'ka- -nu 'dhɔ.

=Ya 'go yö –zë –a 'gü, 'wɔn 'ö =gban kwaa =danwo =bɛn zë -kɔ -dɛɛ -bha bha, kwɪʊmɛnu, -yö dhi kwa, -yö dhi kwa zuë" –dhɛ. –A –gɛn –mü =dhɛ. –pë zë -kɔ -dɛɛ 'ö bha –yö kwaa –bha =danwo pö -sü -dɔ =zinnggü.

'Ka ka bo 'sëëdhɛ ya- -wo pö -sü 'ka, 'wɔn 'bha =ya kë ka -gɔ kö 'ka pö yi -dhɛ, -ka 'sëëdhɛ kë kö 'ka bɔ. Yii- 'drɛsü -mü 08 BP 857 Abidjan 08 'ka. Tel. 22.43.12.72.

'Ka ka bo 'sëëdhɛ ya- -wo pö -sü 'ka, 'wɔn 'bha =ya kë ka -gɔ kö 'ka pö yi -dhɛ, -ka 'sëëdhɛ kë kö 'ka bɔ. Yii- 'drɛsü =nɛ : www.pamebhame.info
'Ka dho –kpan –a "dhɔɔ -bha –bha 'mɛ 'ö- -nu"piü "Maadhö, -Ang –bha **tiootioo "nimlɔɔ =nɛ "Zɛ Emanuɛdhö 07-17-19-38, -KPAAN Zozefinö 08-89-17-18** waa –**GAMA Ubɛɛ 09-78-19-98.**